

Referat fra styremøte 17.02.2026

Tilstede: Lars Gillerhaugen, Sidsel Røhnebæk, Morten Sørby Larsen, Lars Takla og Tine Lynne Fladen.

Ikke tilstede: Marianne Zimmermann og Ellen Dehlie.

Agenda:

1. Orientering fra årsmøtet i Hedmark Birøkerlag
2. Status kurs
3. Ny strategi for behandling mot varroa
4. Eventuelt
5. Bigården

Sak 1 – Orientering fra årsmøtet i Hedmark Birøkerlag

Årsmøtet foregikk på standard måte. Det var en liten sak i tillegg rundt regler i forbindelse med plassering av lyngtrekket. Når man ikke har behov for plassen sin videre, er det ikke tillatt å gi bort til plassen til kjente. Den skal da deles ut videre av Hedmark Birøkerlag. Når plass leies ut skal Hedmark Birøkerlag orienteres om hvem som leier plassen.

Det var ikke enighet om hvor strenge man skal være ved brudd på bestemmelsene. Saken ble dermed ikke vedtatt, og er på vent til neste år.

Over 1 000 000 kr på konto. 400 000 kr er planlagt til bjørnegjerder i 2026.

Valg: Jan Olsen fra Odal er gjenvalgt leder. Tor Erik Rødsdalen styremedlem. Geir Skirbekk kasserer i 2 år. Ingen ville være sekretær, Geir Skirbekk ble sekretær også. Leder av vandrerutvalg Espen Væringstad, bor i Buskerud, biplanter i Ringsaker. Styremedlem Nikolai Pitan (levert dronninger til Helgøya i 2024). Erik Solheim. Vara: Stig Rune Sagheim og Kirsti Brækstad. Revisor: Lars Gillerhaugen og John Erik Hansen.

Valgkomite: Frank Robert Pettersen, Eliassen Stensberg, Tone Merethe (Ødegård), Marianne Zimmermann vara i valgkomiteen.

Sak 2 – Status kurs

Det var 2 påmeldte til introduksjonskurs, det samme til nybegynnerkurs. Det blir dermed ikke kurs i år.

Det ser ut som at det kan bli kurs annethvert år. Kursene bidrar til inntekter til RBL. Blir ikke kurs i år med mindre det kommer flere påmeldte i siste liten.

Sak 3 – Ny strategi for behandling mot varroa

Mange snakker om tomme kuber etter vinteren. Folk er litt bekymret.

Maursyrebehandling fra porøst materiale er litt usikkert i forhold til temperatur. Oksalsyre om vinteren er enklere. Man kan da starte om våren med så lite midd at stigningen om sommeren ikke kommer. Oksalsyrebehandling var kanskje feil strategi. Dersom man har en større eller mindre svikt i behandlingen om vinteren kommer stigningen i antall midd tidlig på sommeren. Man tror at problemene vi har hatt med tomme kuber bunner i at vi har for mye midd når biene lager vinterbier. Deretter blir det mye virus. Vi bør derfor finne ny strategi for å behandle mot varroa.

Den nye strategien innebærer å behandle før biene begynner å lage vinterbier (midtsommer juni/juli).

Dette blir et tema framover og må prøve oss fram i forhold til hva som fungerer og hva som lar seg gjøre tidsmessig.

Sak 4 – Eventuelt

Ingen saker.

Sak 5 – Bigården

Det er rolig tid nå, vi lar dem være i fred. Tida kan brukes til å forberede andre ting – for eksempel smelte voks, vedlikehold av utstyr og kjøpe nytt utstyr. Det er muligens en del dårlige gener ute og går som bidrar til at noen opplever tomme kuber på våren. Mars og april er sårbare i forhold til nok mat. Det har vært lite snø og veldig kaldt – biene tåler sannsynligvis det. Det er verre for dem med pluss- og minusgrader om hverandre, i kombinasjon med fukt.

Det er faglig interessant å finne ut av dette – lære og prøve å finne ut/erfare oss fram til hvordan vi skal løse problemet med kuber som går ut over vinteren.

Foredrag: Avl for økt varroaresistens:

Dr. Ralph Buchler (leder for biforskningsinstitutt i mange år, forsket på varroa lenge)

Instituttet han jobber på har ca 300 kuber som de forsker på.

Mange birøkter tviler på at resistens mot varroa er mulig. Det er mange europeiske honningbie-populasjoner som tyder på høyt nivå av resistens. Biene greier seg selv uten behandling. Dette sprer seg fort i populasjonen. Mesteparten av Afrika og Sør-amerika behandler ikke mot varroa mer. Det er veldig høy honningproduksjon i disse områdene. Kuba har 12 måneder sesong og høy produksjon som foregår uten behandling mot varroa. Det virker som at bienes resistens er løsningen på varroa. Dette innebærer å overlate biene til å utvikle resistens, å ikke behandle, men å la naturlig seleksjon gjøre jobben. Det er bare de

som overlever som reproducerer neste sesong og bringer genene sine videre. I naturlige forhold foregår hele tiden naturlig seleksjon.

Kolonier som er sterke nok til å produsere droner møtes på drone-samleplasser hvor det kommer droner fra 3-5 km avstand. Der venter de på dronningene som kommer dit. Vi vet at 50 % av infiserte droner ikke er i stand til å fly og de har kortere liv. En smittet drone har sannsynligvis ikke evne til å reproducere. Infiserte droner har også liten mengde sperm. Droner utvikles fra ikke fertiliserte egg. Droner har dermed kun genetisk info fra mor. De har ikke far. Mutasjoner påvirker utviklingen av individet. Dette påvirker droner spesielt mye i og med de ikke har 2 sett med gener der 1 sett kan være friskt og 1 sett kan være sykt. Droner fungerer dermed som et slags genetisk filter – er det noe galt – dør de. Det er veldig sterk seleksjon for de riktige genene hos dronene. Dronningen parer med 15/20 eller mer droner. Hun tar med representativ prøve fra de best adapterte dronene til sitt eget miljø. Bier tilpasser seg fort til endringer, inkludert varroa. Flerparring av dronene er optimalisert for seleksjon for vitalitet.

Honningbier har eksistert i 50 millioner år i alle mulige klimaer og utfordringer. Varroa er ikke noe dramatisk i bienes historie - de har overlevd verre ting. Hvorfor påvirker da varroa biene så kraftig? Mulig på grunn av måten vi holder biene våre.

1. Vinterbehandlinger sikrer overlevelse av mottakelige bifolk og deres bidrag til dronepopulasjonen. Fører sårbare gener videre. Disse kunne ikke paret seg dersom de ikke fikk vinterbehandling. Det er alltid resistens tilstede i populasjonen. Vi bør derfor finne alternativer til vinterbehandlinger.
2. Svermehindring fører til kontinuerlig yngelproduksjon og eksponentiell vekst i middbestanden. Vi ønsker dette for å øke honningproduksjonen.

Kurve øker fra februar eller mai. Midden starter med lav populasjon om våren. Etter en stund er midden i perfekt kondisjon til å doble populasjonen i løpet av noen få uker. Dobling av antallet innen fikserte tidsperioder blir eksponentiell vekst. Kurven blir brattere og brattere. Eksponentiell sykdoms-utvikling kan bli dramatisk om man ikke får kuttet utviklingen på riktig tidspunkt. 10 % brood infestation – remaining brood er friske. Men når man går over 10 % blir det vanskelig for biene å kompensere. Må prøve å unngå dette. I sentral-Europa må starte behandlingen når man tar siste honningen midt/slutt juli. Det er mange medisiner vi ikke kan bruke når vi høster honningen. Må holde infeksjonsnivå under akseptabelt nivå.

Vinterbehandling er standard i Tyskland og Norge. Det er fortsatt utbredt misforståelse om vinterbehandling. Mange tror at dette hjelper kolonien å overleve vinteren. Det er ikke sant. Den tilfører ekstra stress for biene. Biene blir ekstra aktive og det tilfører ekstra stress/utfordring for dem. Dersom vi behandler i november er det ingenting vi kan gjøre for å styrke dem. Vinterbiene utvikles mye før og det er dette som påvirker overlevelsen.

Norge er det mange som bare behandler om vinteren. I Tyskland sluttet dette raskt å være effektivt – måtte ha sommer-behandling i tillegg.

Klimaforandringer påvirker. Virus sprer seg.

Kritiske punkter: Vi utfører sommerbehandling for sent.

Effektiviteten er væravhengig og derfor upålitelig – ikke til å stole på.

Sommerbehandling dreper midd, ikke virus. Vi har ikke behandling mot virus.

ÅRSHJULET

Februar:

- 11.: Årsmøte Hedmark birøkerlag
- 12.: Introduksjonskveld nybegynnerkurs
- 17. Styremøte

Mars:

- 07.: Teoridel nybegynnerkurs
- 14.: Teoridel nybegynnerkurs
- 21.: Teoridel nybegynnerkurs
- 24.: Styremøte

April:

- 11.: Praksisdel nybegynnerkurs
- 17.: Årsmøte Honningsentralen
- 18.: Årsmøte Norges Birøkerlag
- 21.: Styremøte
- 25.: Praksisdel nybegynnerkurs

Mai:

- 09.: Praksisdel nybegynnerkurs
- 19.: Styremøte
- 23.: Vårdag
- 30.: Omlarvingsdag

Juni:

- 16.: Styremøte

September:

- 22.: Styremøte
- 26.: Høstdag

Oktober:

- 20.: Styremøte (sukkeravgiftsmøte)

November:

- 17.: Styremøte
- 28.: Tillitsmannsmøte

Desember:

- 8.: Årsmøte